

મિદાર પ્રત
૬ બાનુબા
અરવ

ઉપલા મહાત્મા તરફથી-શ્રી બેરામજી જીજીભાઈ કોલેજ

યુનિવર્સિટી વિદ્યાર્થીઓને કસરત વધી દુધ આપવાના
ફંદગાં-સર કાચરાઈ હોલમાં તા.૦-૧૭-૧૨-૨૨ ને દિને કરવામાં
આવેલા મનમોજી તા. મોજીત મંજાદના પ્રેરણામંત્રી કુલ આપક,
અર્થે જાદ કરી આપી દેવાઈ છે.

પ્રેરણામંત્રી રિયલ-મેનામત-અહુરાની આરાધના-સંપત્તિ
સંગીત-મધુરા વચનના મિશ્રણ-મુસીબતમાં મોજ-સરપેનરાધન
દીવ-*Fight for the Rights* તું બોલસ મુઠાઉસતું અંગ્રેજી
શબ્દોમાં સંગીત પારસી બેરામજીની દેશી કુતી, જેની હરી-
શાહના રૂપાન્ત આંદની બેટ. જાણકારીઓને મોસમની મજાદ-
આંત્રે સંગીત સાથે સંવાદ-સ્ત્રોત-તુડીતું તોશાન-અઠવા ધર્મ
અય-તાથા બીજા ધર્મ સંગીત ઇત્યાદી—

હતા હરગીસ

મિનોઈ મળાહ-કયાનિ કિતેન-મહુરિકા ભાવિક ભકિત-
 રોશની (યા પાક નિપતામા જરયુજ સામેમની છંદગીનો અહેવાત)
 પ્રગીત-(લગન-નવજેતના ગીતો,) માજદીયરની મોનાબત,
 ફરેસ્તા યાને દરરોજની મોનાબત-હિ દના દાદા-સંજાણની
 પાને આતપની બુલંદી-નસીબનો નાજ વાર્તા (શેઠ મુકદમ
 મોહન મહુલ વાર્તા યાને સંસાર કે સ્વપ્નસિંગાર-સ્વામી
 શાહ મ મશેદ રાગ કે વૈરાગ-વાર્તા-રુરોષની સવા-છંદગી-
 અજુ ઇત્યાદીના કર્તા-

“ હરમીસ ”

આ પુસ્તકના આખા પ્રોગ્રામનો સર્વ હક કનનિ સ્વાધિન છે. કોઈએ એ
 ચોપડી છપાવવી નહી તથા છપવી નહી તેમજ એ માંહેલા પાત્રો
 કર્તા હરમીસની પરવાનગી વગર બજવવા નહી.

આ પુસ્તક ધી જમશેદજી નસરવાનજી પીનીત પારસી આરફનેજ હેપટન
 પ્રિન્ટિંગ વર્ક્સ, નંબર ૧૪૧, લાલબાગ, પરેલ, મુમ્બઈમાં મીં મેહેરજી
 બેરામજી મીઠાદાસજીએ છાપ્યું છે, અને મીં હોરમજી
 રોશનજી માસ્ત્રીએ દીસોગા બીલદીંગ, ગોવાલ્યા
 તલાવ મુબઈ મધે પોતાને માટે પ્રગટ કીધું છે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૨૩૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મનમોહ

વિષય ૬-૧૨

આને અનુભવ ! અનુભવ જી જોવા.

પ્રિય દિનદારોની નજર સામે, આજે મનમોહનનું વિસમું પુસ્તક અતિ માન દિત સાથે ધરે છે—અને એમ ધરતા ખુલાસો કરવા રજા લઇશ—

મનમોહન—યારે, મન પોતાની મનહ કેવા પ્રકારની લીધે છે, તેનો વિસ્તાર કરતાં પાના બરાબ, પણ આ મનમોહન ટુંકી અને જુદીજ ભતની છે, જ્યાં બહાર જરથોરવી બેઢનો અને બાઈઓએ, ખીનસ્વાર્થ સેવા કરી છે. મન હંઆ લાંબની મનહ લીધે છે. અને ઠીધે છે—આ મનમોહન, જેમા વિસ્તાર થયેલા બળવાતા ભાગો, ફરેક ભતની સાદી કળાના પ્રસંગો દિપાવે છે. સંગીત, અંગ બળ અને ધર્મસાજે સખળાઓ, નખળા માટે દિતવંત સેવા કરવા યત્ન કરે છે. બે રકીટ જે, એ મનમોહનના જુદા ભાગો છે, તેમાં તુંડીનું તુફાન, ફાની ગુરને જેર કરી, કહેરને દયા મયા, અને પ્રિત લાવમાં ફેરવી, પોતાના પેદા કરનાર પાકઅહુરા તરફની ફેરવમાં, ગરબવંતની ગરબ સાચવવામાં કરેલ સમજ મોજ લીધે છે. તેમ જામજાય, હપરબ મોજ અને દિત રાખનાર, પળવારની નવિન અભરેખીમાં, ધરમનું જેન મુખ અને બેનમાં ફેરવી, મોજ ઠીધે છે, અને લીધે છે.

આ મનમોહન, આજે માત્રદીયરની મ્યુઝીક મંડળ તરફથી, તાબેદાર પ્રેરે છે, અને મનમોહનના પ્રોગ્રામમાં સમાયલી રમુજને, કોમલિતકારીક બાનુઓ અને ગ્રહસ્થો આગળ ધરી તે મેલાવડાની કુલ્યે આવકમાંથી મેલાવડાનો ખરચ-બાદ કરી ધી બેરામજી જીજીબાઈ કોલેજ યુન્યનના વિદ્યાર્થીઓને કેસરત (ફીઝીકલ કલચર) પછી દુધ આપવાના ફંદમાં આપવા ધારી છે. જે ખારણા અહુરા, સખળા બાઈ અને બેઢનોના ભેગાં બળથી પુરી પાડશે.

આ પગલું પુરકર થવા માટે, માત્રદીયરની મ્યુઝીક મંડળના દિલસોઝ સભા સહોનેજ દુવા તથા આભાર લાયક થયો છે, તેઓના ભેગા દિલસોઝ આસરા-થીજ, એ સંરથા આબળ વધારવા હોશ ઠીધે છે. આ મંડળમાં દાખલ થવાની વાધીક ફી ફીખી સાતની છે, અને દાખલ થતા, દરેક સસાસદ પોતાના પ્રિય મરહુમનું એક નામ આપી શકે છે, જે ભલા અપોતું નામ ધળીજ ગંલીરાઈ સાથે જથન વેળા દેવામાં આવે છે. એ હપરાંત, ગરીબ બહેન અને બાઈઓ તરફની ફેરબ બળવવામાં હપલ મંડળ કેરોશ કરતી રહી છે, કરે છે, અને કરવા હમંજ રાખે છે, જેમાં સર્વે દિનદારોનો, દિલસોઝ આસરો ચાહે છે...

મંડળમાં ભેડાયલા બાનુઓ, અને ગ્રહસ્થોએ પોતાના કામ માટે, નામની બહેરાત માંગીજ નથી, અને તેમજ આજના સુખ મેલાવડામાં, કામ લેનાર અને તેને હાર પાડનાર સરવે બાનુઓ અને, ગ્રહસ્થોએ, પોતાના નામો નહીજ બહેર કરવા હોશજ રાખી છે, પણ તે બધાનો નેક ફાલો જે, આ કામ માટે મંડળો છે, તે માટે પ્રથમથીજ, ખરા અંતકરણથી, માત્રદીયરની મ્યુઝીક મંડળના સરવે દિલસોઝ સભાસદો તરફથી આભાર દર્શાવી રહુ છું.

મનમોહન તા. ૧૭-૧૨-૨૨ ને ઢીને
સર કાવસજી હોલમાં ભળવાશે.

સદા સેવક,
હરચીસ.

પારસી મા બાપોને ચેતવણી

તેમની મંત્રીર જીલ-જીલતું ખરું મુળ ક્યાં ? પચીસ વર્ષના, બી. એ. જીયાજી બનાવવામાં ! જરૂર અને જોર ખરચી, તન અને મનને નાકક ઠાકવી બી. એ. બનાવી, આખર, થોડીક કમાઈ માટે, વગર મેટ્રીક થયેલા, પણ વેપારી લાઇનના એકાઉન્ટ-ટોની તાબેદારી કરાવવી ! એવા Machine made ગ્રાહ્યુએટ કરતાં, સારાં અજીજી શિક્ષણ પછી-વેપારી લાઇનની ફેલવણી-દશ વાર ભલી નિવડશે ! જેની ખાતરી Tutorial commercial class આપવા તૈયાર છે.

કૉમર્સ' યાને વેપારી લાઇનનું શિક્ષણ ધણીજ સરસ અને ઉત્તમ તાલીમથી આપ્યે છે.

અમારી ખાસ દેખરેખ ટળે તાલીમ લઇ, વેપારી વિદ્યાર્થીઓ સકમાઈમાં પડ્યાં છે, તેજ અમારી મૂળ નેમ, સ્વચ્છ સેવાની પિછાણ થઇ પડી છે. ૩૧ ઓગસ્ટ સુધી વિદ્યાર્થીઓને દાખલ કરી બુધ-સની-અને આદીત-મા વધારાના ખાસ શિક્ષણ, ઉપર મીઠા માણેક બનાવ્યો પોતે મહેનત લઇ, તેઓને તૈયાર કરે છે.

બી. એ. ની ડીગ્રીના ધખારાને પડતો મેટ્રી, થોડી મહેનત યા સ્ટુડીસીકપણાનો સીવ, દિવમાં આમેજ થતાથી, પોતાના પગ અને ખભાપી સ્વતંત્ર ધંધામાં ઝીપલાવવા માટેનું ઉત્તમ સાધનું તે વેપારી ફેલવણી છે કે જે માટે મીઠા માણેક બનાવ્યો (F. N. F. A.) થી અભ્યાસમાં આવેલો Tutorial Commercial Class માંડરેડના રેલ્વે અને ગ્રામ સ્ટેશનથી એ મીનીટમાં જવાય એટલો દુર છે.

ચાર વખત આખા હિંદુસ્તાનમાં સૌથી વધુ ફોટોદર્શક ઉમેદવારિયે પાસ કરાવવાનું માન ધરાવે છે.

બીજી એ વાર લંડન ચેમ્બર ઓફ કૉમર્સની ચદતા વર્ગની પરીક્ષામાં મીઠા બનાવના વિદ્યાર્થીઓ, લંડનમાં છતાં મેલવી ગયા છે.

અમદાવાદ

૧૯૨૩

ગુજરાતી ગ્રંથાલોક-સંગ્રહ

પાઠ અહુરા-મનમૌજ.

૬-૨

અહુરા પર આધાર.—પ્રથમ બંદી.

હરદમ સુખને નિભાવશે—ઓ અહુરા સો સંકટને કપાવશે—ઓ અહુરા=હરદમ
ગમની ધાર-દુખની બાર—એ ધરતી પર હાલે, આલે, ડગમગ ચાલે
તે સધણું તું તારવશે—ઓ દાતા=હરદમ
મુજવણની તું મુજવન પાડે મુજ મન હર્ષે (પુર) વહાં હરખાય
કષ્ટ, પાપનો આરબ ટાળે નાશ બદનની ચિંતા ટાળે
હિતથી પ્રિતથી ચિત્તથી જીતથી તારવનારો તું દાતા—ઓ દાતા
સતવંત સંબંધ સાચવજો—ઓ દાતા=હરદમ

સંપની સીકૃત.

આવો ગુણી ! આવો ! આવો ! ખુશાલી કાજ રંગ રાગ લાવો !
બેહોતને પ્રેમ સાથે પાળો=ખુશાલી કાજ રંગ રાગ લાવો ! આવો.
સંપ વિનાતું એક, સુખ નથી બહેની
એક, સંસારે છે કહેની, કાંઈ એથીને, ચઢતું ને ઉડતું કશુંએ કાજ
જેમાં ભરી લજ્જા લાજ, સુખી સાજ વહારે ચિત્ત બારે-ધીર ત્યારે=ખુશાલી.

મધુરા બોલતું બોલ રાગ--લીમપલાસ.

મધુરા મધુરા રસ બોલના રસ બોલના લલ લોલના=મધુરા.
સંપ સાથે તમે હુમત ગાવો, હુમતને પ્રેમ બાવે નિભાવો
હુવરજાતે કાર્યો રચાવ, આજ જરથોસ્તની નામના=મધુરા.
માન મનશની દીન દીપાવ, મનશની ગુલહાર બનાવ
કુનશની પે રાખ સદા હિત, મહાબની ધર મહાનતા=મધુરા.

મુસીબત મૌજ છે.

મુસીબત મનને પ્યારી છે, સદા તે દોરતની ચારી
સદા તે કષ્ટે ભારી છે, મુસીબત તેની પ્યારી છે.=મુસીબત.
મુસીબત જો અરે દાબે, ગમીની ચાલની તાબે
જગતમાં તે સિવા બાક, કહો શી ચીજ પ્યારી છે.=મુસીબત.
મુસીબત લે અરે શીર પર, શીદા ચાવો પટકવા બન,
મગર તે અહુરને ખાતર, મીઠાસે આર પ્યારી છે.=મુસીબત.

માઝદીયરની મહાજનપર મહાજન.

કરે જન હું નિસાર, ઘરે પ્રાણુ હું નિસાર—

મહારા અકુરાએ દીધી છે જરથોસ્તી દીન,

ત્યાં રાખું મન મહારે—ત્યાં ધરે દીમ સારે—મહારે હમડું લેશી રહે ખરે નચિંત=

ધર્મ દેક રાખો—ન લાવો કરો વિચાર.

તેના વિના શુભ મમે ન સાર, તમે સમજો છો ર્યાના, ધર્મે મોતીના દાના,

ખોલો ધર્મના પાના—તમે વાર વાર વાર—વાર વાર વાર—હરદમ હરખાર=

સમજ છે સાદી, બરોડા ઉચો બંડાર.

બંડાર શોધો ન જડશે કાંઈ પાર, દીલ માની પડો, ધણું ધ્યાને ભરો,

તેનું ખ્યાન કરો, તમે વાર વાર વાર—વાર વાર વાર, હરદમ હરખાર=કરે.

FIGHT FOR THE RIGHT.

Right Oh, Right we will fight for the Right,
Might is N't right we must keep all in sight
Truth is the star which guards us the Right,
Fight we assure, we shall fight for the Right—! Right

Help, help, help, is the key of our file
Shun, shun, the path which the wrong side guides,
Love all the weak, tend all the sick,
Pull off as you can all the darkest sights
Find all the lights to fight for the right?—Right

Love is the goal for all mankind
Hope is the chain which binds all the minds
Love to the king peace to him sing
Fill all the sacks with Truth, Hope, and Right,
Help, Oh, Lord to guard all the Right?

મોસમની મજાહ !

ગુલા—ઓહો ડાળી, આજે કાંઈ વહેલી ચાલી ?

ડાળી—હા એમ છે ખરે, હમણા આપણી કાલી આવનાર છે અમો સાથે
આજે બહાર જવાના છીએ—જો પેલી આવી

કાલી—કેમ ડાળી તૈયાર છો ? ઓહો ગુલા, તું ક્યાં ? અમારી સાથે આવશો ?

ગુલા—ક્યાં જવાના છે

કાલી—આજે માઝદીયરની મ્યુઝીક મંડળના મેલાવડામાં—મહારે વરસાદ
માટે કાંઈ ગાવાનું છે

ગુલા—મરે મને પણ ત્યાં જવાનું છે—મહારી મોસમ ઠંડી માટે છે. વહાલી
ડાળી, ત્યારે પણ કાંઈ સંગીત છે કે ?

હાળી—હા શુભા-મહારી મોસમ ગરમી માટે છે.

શુભા—મરેરે ગરમી ! મુઠુ જુગ્ગધને કમ્પાન થઈ મરવાનુ, મને તો ઠંડી વણી
છછછછ ગમે—

હાળી—ના બા ! મહારા તો બધા હાલકાં કળે. વહેલુ ઉદાપ નહીં અને, ઠંડીમાં
થડવુ પડે !

કોલી—મને તો બા બધામાં વરસાદજ ગમે.

હાળી—કાંય !

કોલી—તો ભારે વરસાદ આવે કે સલેખમ થઈ આવે, અને નિશાળમાં જળની
પંચાતજ ટલે, નેથી બા હુ તો રોજ વરસાદ માંગીશ.

હાલી—અરે ગાંડી, સલેખમ આગળ વધ્યો, તો સનેપાત થાય અને આપણે
જીવ પછે તાત થઈ જાય-માટે ગરમી સારી-સુંદર તેકડી પર
જવાય-માયેરાન મહાખેશ્વરની દ્રીપ થાય, અને બંધી મળહ !
મળહ ! મુઠુ વરસાદમાં તો ગળે ગલપતા બાંધી ધરમાં ભરાઈ
રહેવાનુ થાય

શુભા—ઠંડી સૌથી સરસ-અસ ખાઈએ ખાઈએ, ને જુખની જુખ ! ઉંધતો એવી
આવે, કે જાણે હમણાથી કેડે જવાનુ ન હોયતો ઓઢીને, ઘોઠાંઈ
નહી ?

હાળી—વાર ચાલ કોલી, ત્હારા વરસાદનું સંગીત તો સંભલાવ !

કોલી—આપો નાથ, રોજ વરસાદનું રાજ-રોજ બીનાઈ-પુશી થાઈ-આપો
આવરકોટ ને અમલેલાથી-અનુ હું તો એસકા ટાટ
વીજળી પાણી ચમકારાને-સામળું સાથે ગડગડાટ.

થાય સનેપાત-ગયે રકુલની પંચાત-આપો

હાળી—સંગીત તો ઠીક છે-પણ, શુભા હવે, ત્હાર ઠંડી માટેનું ગીત ચલાવ !

શુભા—લાગે ઠંડી પ્યારી-લાગે ઠંડી પ્યારી તણે મોસમમાં એ સૌથી સારી-

‘જોડું’ વળી ઉઠવાનું-ને ખાઉં જેલી પક

મેઢી અને બદામ પાકની-માયજ માંડે સફ

‘ગળે’ શોલ બાંધીનેબી-ખાઉં ઝપાઝપ-લાગે

હાળી—હવે હું મહારી ગરમી માટેની સીકત ગામશ-

પુશી બા, મને ખરીતો-ગરમીમાંજ થાય દોઢ માસ ખારસી મારી રકુલ બંધ થાય
તેજ મારી બીન શીકરની પહેલી મોજ ગણાય. માયેરાન ને મહાખેશ્વરની તેકડી પર જવાય
આંખા-જાંબુ-ને સંનતરા વાહ ! આંધસકીમ સાથ ખવાય-(બેમન) બેમલીટબી
પીચાય-પુશી બા-

કેાલી—ચાલો બહેન, એ વધુ દીક છે, હવે આપણે જઈશું, પણ બહારી બહેનો,
જેમ, મને, તમારી, અને, તમોને મહારી સાથમાં બહાર છે, તેમ,
ત્રણે મોસમની મળદમાંજ, આપણી જીંદગીની મૈત્ર છે. દાદારજી
કરે, ને ત્રણે મોસમ બધી બરાબરજ ચાલુ રહે—ચાલો !

અહુરનોજ અર્વે નાદ છે=

જગ જીવજીમાં માન ભરીલે—પ્રેમ પુકારી સાવ.
જગ જીવજીમાં એક પ્રલય જીવ—એ ધીરજનો લલાવ.
મન તું માન અહુરનો ભાવ. રાત દીન નામ હરીજન ગાવ. = જગ.
ડગડગ દિલ ન લાવ. ગરીબના સુખ સંપત નિભાવ.
લાલ હાલ પર આજ ચકિત ચિત કાલ કુસંધી દાવ = મનતું.
જગ જગમાં તંગ હાલ રહેના—સે સત સંગ સુભાવ.
જાવ કદિના કષ્ટ બજમાં—સઘ હરનામ હરખાવ. = મનતું.

આસાવરી

પ્રકટ ખીચકીર મોરો આંનદ ભાયે મોરી ચાલ ચલણુ આજ સુધ બની = પ્રકટ
પરમ સોભ અને પરદંશ ત્રાસે, જગત કેવળ આપ થયો—
હર કામે થાપ કરી—ઉલ થાપનો અધાદ થયો = પ્રકટ
સાચુ સુખે ભવ ગુમાયો—સેવટનો ત્યાં લય આયો
ભયે સામે (જે) સીર લાયો—સાયે આહુર વિસરાયો— વળી = પ્રકટ

અહુરની આશમાં માન અને જાન છે,

મહારા અહુરની, આશ ધર મન—આશ ધર મન, બહેમન પરમન
દીધા તેને—ગેતીમાં હીરા—છે જરથસ્ત્રા, શીદા આ, તન ધન = મહારા
આતપમા તેને દીન દિપાવી—મીના સાથે—કીધા ગણુ ગણુ = મહારા
નામ લેતાં—ઉમંગ ઉછળે—મહાર મન તન, ધન, ત્યા અર્પણુ = મહારા
યજ્ઞદાનો આ મહાજ્ય મોટો—બળતો રાખો હમદીન સુજનન = મહારા

તુંડાઈનુ તોફાન-ચાને-કર ને જો !

ઝોરઝોરો દેખાવ-અપ દુ-ડેટ ફાંકડો-ન્યુસમાંથી ધ્યાન કાઢતા બીડી સલાવાવવાની કોશિશમાં, નિશ્ચય નિવડતો.

જાણ-યારો ! મુંબઈ નગરીની ધમચક્રીથી ચિત્ત ખરેજ ચક્રમત તો થું, પણ ચક્રમજ બનતું ચાલ્યું. હજી તો વારસો મળશે ક્યારે, અને આવશે ક્યારે, તેટલાં મુજ જેવા નવાસવા સેકયાની આગળ, મત-લખી મજ્જરોના ટોળેટોળાં, ડાળાડાળ કરી રહ્યા છે. વારસો આવે તેટલાં, રૂપિયા તો ધુમ ઉછીના લેતો ફરંચ, અને હજારના દાવમાં દશહજારની દુંદી મેલવવાની હોશમાં, સામો વ્યાજખોરાના હાથમાં મુંડી આપતોજ જાઉંચ ! કીસમત ! કીસમત ! ત્હારી આગળ હિંમતની કિમ્મતજ નથી. પૈસા વગર નગરીમાં ડગલું દિલાતું નથી. ફેશનના પછાડામાં, પડવા, એરીસ્ટોક્રેટીક ડોસ્ટ મેળવ્યો, પણ નખખોડગીયો, ફેશન દેવીના પ્રાક્રમ શિખવવા, ક્રમ-પ્લીમેન્ટના કાપ તો એવા સુકેચ, કે, મોટાની સુજમા, મરે નહીતો માંડો પડે, તે કહેવતમાં હું કપાઈ જાઉંચ ! ખરે, એખી દિવસ ચાલ્યા, પણ, વારસો મલે ત્યાં સુધી પૈસા વગર, દિવસો કેમ પસાર થશે ? સીપલા શાઈલોફને કાંઈ હયાં ટોટા નથી, પણ બ્યાજથી એજર થઈ ચાલ્યો. હા પૈસા ! પૈસા ! ત્હારો અજબ બહાર છે !

પૈસાનું પૂંજન=ભૈરવી.

- ખરે પૈસો, કરે જગદવાર, સીતારો શુક્રનો ચારો
- .. વિના પૈસે, ભરો ઘર ભાર-ધુળોના ઢગનો ભારો-ખરે
- ખરે પૈસો કપાવે દુખ-અડગરાતું દિપાવે તાજ
- .. ગયા હો લાજ ને જો માન-સુખવે દ્રવ્ય, ત્યાં ચારો=ખરે
- ગમે હો રૂપ, યા ખુંદ ખોડ-કરાવે જર અજબજોર તોર
- ગમે હો નેહસ્ત, ને કોઈ-નહારો થાય છે, સારો=ખરે.
- ખરે પૈસો પૂંજવે છે-નચણો હોય અરે ભોભી
- અમકલી એ ભરી છે જામ-બલે ખોડું તમે ધારો=ખરે.

(પગલાનો અવાજ)

જાલ-અલ્લો મહારો દોસ્ત “જીમ” આવેલો લાગેછી ! કેમ ધન ! કેમ ધન !
(જીમને આવતા જોઇ) કેમ ડીપર જીમ કેઈ ધણી વાર લાગી ?
કેમ કેટી ક્યાં છે ?

જીમ-કેટી ! કેટી કાણુ ! તું કાણુને વારને ખોલેય-જાલ !

જાલ-પેલી કાંઈ કેટી વીશે, તું ખોલતો હતો, કે જ્યારે તું આવે ત્યારે સાથે
લઇને આવશે.

જીમ-ઓ માઇ ડીપર કૂલ ! યુ આર એ રીયલ કૂલ !

જાલ-કેમ જીમ, છેક દારૂ આપ્યો કે !

જીમ-તો કૂલ નહીં તો શું ! હું ગમે એટલો તુંને સુધારવા કોશિશ કરુંય,
પણ તું ત્હારી અસલ જાત પર જાયેય ! દિકરા ! તુંને ફેશનેબલ
ક્વાર્ટરમાં દાખલ થતાં હજી ઘણાં મહીનાઓ નિકલી જશે. એવી
એબલગામની કાતરીઆ ગેપ ઓલ્ડ ટોળીમાથી, તુંને ઓખો
કરતા, મહારા લોહીનું પાણી થશે. તું કેટી માટે શું સમજેય ?

જાલ-હું એમ ધારું કે, ત્હારા કાંઈ દોસ્તની બેહેન, દિકરી, યા કાંઈ ત્હારી
માસી કાકીની થતી હોશે-! ખીચુ શું ?

જીમ-(હીહીહીહીહીહી-ઓ આઇ સી-હીહીહીહીહી, હવે હું સમજ્યો ! અરે
મહારા સુધરતાં જણાવર ! તે કેટી કાંઈ ખુબસુરત બાતુ નથી. તે તો
મહારી નવી લીધેલી ધોડીનું નામ મેં તુંને કહ્યું. મુખાં, ક્યારે
સુધરશે ! એ તો સાફ થયું કે, આપણા એ વચ્ચે વાત છે.

જાલ-અને નહીં તો !

જીમ-નહીં તો શું ? અરે આપણા ફેશનેબલ મંડગમાં, એમ ખોલતા, એવું
ઝટ સમજી જઈએ, નહીંતો, બધા, ત્હારી લેવરી કરે લેવરી ! એ
તો તું નવો સવો એટલે એમ થાય ! જો, તે દિવસે, તુંને ખીસ
લેઝીમામ સાથે ઓક્ષખ કરાવી, તો હાથ આપવાને બદલે, તું
એટલો ગુચવાઇ ગયો, કે, ત્હારા હાથમાંની વોર્કિંગ સ્ટીકની મૂક
તુંએ તેણીના હાથમાં આપી દીધી.

જાલ-પણ એવી ગફલતી થાય તેથી શું થયું ?

જીમ-અરે બસા, ત્હારા દાંડા ગણાઇ જાય, તેઓ તરતજ ચેતી જાય કે કાંઈ
કાગરાજી મી. મોરના પીછામાં ગુસ્સા છે.

જાલ-(જરા નરવસ થતો બાથુમા ઉભો વિચારતો હતો) ત્યારે શું તમારા બધાના
અંગ પર સાચોજ લેવાય છે ! ખરેખર ત્હારા મંડગનું નગાર વળગતા,
માહરી તો આજજ નિકળી જશે, તેમ લાગેય.

જામ-ખાલ નિકલી તો શું ? અરે ખાલ નિકલી તો શું ? પૈસાથી ખીજ પહેરી
 લેવી. ઝોરીરોટ્ટેટીક હાલતમાં જઈ, ઉંચ જાતિનો કુમાસ પારખતા
 પછી ક્યારે શિખરે ? વાર ચાલ-મહાખલેસ્વરની દ્રીપતુ શું કયું ?

જાલ-હુ તો તૈયાર છું.

જામ-પણ ત્યાંનો ટોંગ તૈયાર કર્યો કે ?

જાલ-ઢોંગ ! ઢોંગ તો ખાવા કેટો સોળે મલતો નથી.

જામ-અરે એ આવડી, ઢોંગ શાનો સાથે લેવા માંગેય ! ટોંગ ! ટોંગ ! એટલે
 કે ત્યાં પહેરવા ઓધવાનો સ્ટાઇલીશ ડ્રેસનો રોક !

જાલ-તે એમ બોલી મરની ! હું સમજ્યો કે, વળી કોણ તોંક મલામાં
 દોમાવવા માંગેય ?

જામ-પણ મ્હારે વાસ્તે પૈસાનો ખંદોખસ્ત કર્યો કે ?

જાલ-મને પોતાને એટલી અડચણ છે, તે જેમ તેમ પતશે, તેટલા ત્હારે
 માટે શું કરું ?

જામ-બસે તું એખસો જા ! (વેલ ચુડ ખાઈ)

જાલ-પણ એટલી વાતમાં ચાલવા કેમ માંડ્યું ?

જામ-જાલ ! જાલ, તુ કમઅકકલી છે. જ્યાં પૈસા નહીં, ત્યાં મ્હારે માંડળ
 નહીં, (વેલ ચુડખાઈ)

જાલ-વાર ચાલ, ત્હારા પૈસાની ખી દવાઈ હું કરીશ.

જામ-ઓ બેવો ! બેવો ! ખરેજ લોક કહી ગયાછ, કે જાલની અકકલને કોઈ
 પુગશેજ નહીં, ત્હારું ખી બેજું છે તો બળવાન, પણ, નાનપણથી,
 તું ગરીબાઈમાં રહેલો, તેથી કાટ ખાઈ ગયું, અને હમણા હમણા
 પાકું, અમારા માંડળથી ખિલવા માંડ્યું છે. ચાલ હવે હું જાઉં-
 .. તું ટાઈમસર સ્ટેશન પર આવજે.

જાલ-(જવા પછી) ખચ્ચા ! પૈસાનો વારસો હાથ આવવા દે, ત્હારા તાણા અને
 ટપલાને શાઈલાકને વીસરાવે એવા બ્યાજ સીકકે ત્હારે મસતક ઠેકાણે
 લાવીજ. (કોઈ ઝોરડામાં આવી હજુ તેને જોઈને) કેમ રસતમ, તું
 કાંય પાછો આવ્યો !

રસતમ-ભાચારી ! ભાચારી ! બેકારી ! બેકારી !

જાલ-કેમ કોઈ નાટક કરવા આવ્યોય કે ! બધા આદમી, તું એકટર થયો
 છેતે તો ઠીક પૈસા મેલવતે !

રૂસ્તમ—જલતું નામ ધરાવી અકકલતું સાર કામ કરે ! ઠેકડી કરવાનું છોડ, અને મહારી મુશકેલી ટાળ !

જાલ—રૂસ્તમનું નામ રાખી, બીખની શેખી ! તહેમતન માફક, ફેલાડની જમીનને ભીજી ત્યાંથી ઝર મેલવવાને બદલે, બીખ માંગી ખરમાં કાં ખપે છે ?

રૂસ્તમ—હારણુ, જમાનો બદલાયો છે ! પોતાનાં હતાં તે પારકાના થતા પણુ, દયાહીણુ થયા છે. સગા માટે, તેઓના કાન પુરાઈ ગયા છે ! ગરીબનું નામ સમજતા, તેઓની સુજ દમાઈ જાયેય ! પોતાની મતબખમાં દઝરોનો ધુમાડો પળમાં કરેય, ગરીબાઈને ટાળવા, એક પાછ આપવા, તેઓના દાતમાં કળતર થઈ આવેય.

જાલ—શું મહારે ધરે આવી, બીખ માંગતા, પણુ આવી શેખી !

રૂસ્તમ—શેખીમી નહી, અને તેજ ખી નહી, ફક્ત હીણુપરતીની ફજેતી અતકાવવા, તહારી, એ મસીઆઈ બાઈ તહારી વેળાસરની મદદ માંગવા આયો છું ! મહારી બેકારી ટાળ, મહારા કાલ ધણુ તંગ છે, કંગાલ્યત સાથે જંગ છે, તેમાંથી છોડવ ! અને ઇરાન વંશના, આવા બેકાર થયેલા ગોહરને, ધુળમાં પડ્યા છે તેમાંથી બચાવી લે ! કેખસરની કીર્તિમાં વધારો કર ! સુખા રૂસ્તમને, અકકલમંદ જલની ઢાળમાં વેળાસર સમાવી લે !

જાલ—ચાલ હાં ! તહારી આપસોસી છોડ ! તુંજ કે જેને મહારી પીરોજને તદ્દાવી—

રૂસ્તમ—તદ્દાવી નથી, પણ પ્યારના અખંડ વિશ્વાસની આશામાં મેં જીતી છે. તેણી મહેને ચાહતી હતી, એમાં વાંક હમારો નથી. કિરતારની કરામતના, એ પવિત્ર પ્યારના સાન્નિધ્ય ધોધમાં, અમે સાથે રહ્યા, એમા ખોદાનો હાથજ છે, એમ ખુશી થા ! પવિત્ર બેડા ઉપર મયા રાખ, કે જેમા ખોદા ખુશી હતો, તેવા બેડાનો તું મદદગાર થયો, જેથી મીનોઈના મથમા તહાઈ નામ લેવાશે !

જાલ—નહી ખનશે ! નહી ખનશે ! બેવકુફ, પાસે પુરતાં પૈસા નહી, હતાં પીરોજને પરણી બેઠો, ત્યારે, તેણીના નિબાવનો ખ્યાલ કેમ નહી ક્યો, કે આજે બીખ માંગવા ઉતરી પડ્યો ?

રૂસ્તમ—મહારી સંસારી રોટી માટે, મેં અને પીરોજએ, સાદાઈના આશ સીવા ખીજ હોશ રાખીજ નથી. મહેને થોડાક પૈસા ઉછીના આપ ! તહાઈ વેર છોડ ! તહારો કહેર કાઢ ! દયા કરે ! મસીઆઈ જાવ

દયા કરે ! હું બાણું છું કે, મહારો કંગાળ હાલ આવ્યો છે, તે,
જરથોસ્તી નામ ધરાવતો, મહારો મસીઆઈ બલ ટાળશે.

બલ—ફક્ત એકજ શરતે !

ફસતમ—અને, તે શરત, બોલ બલ બોલ, તે શરત !

બલ—એજ કે પીરોગથી છુટા હોય !

ફસતમ—બલ ! બલ, ત્હારા નેરુસ્ત વિચારથી બીછાવેલી બલનો હાથ
હું બાણી ગયો, મહારી પાસે, ત્હારા કામની સરોગરી કરાવનાર
બોલ નથી. છતાં મહારી જ્ઞાતી પાક પીરોગને, હું જે કાંઈ
મળુરી કરી લાવીશ, તે ખચાડી, હું ભુખમારામાં રહીશ, મહારા
બદનના હાડકે હાડકાં તરાઈ જતા પણ, મહારા જીવની આડી રહેલી
છેલ્લી શોસ સુધી હું તેની પરસતીશ કરીશ, પણ ત્હારી લાખોની
ભોભી લાલચની લંપટમાં હું કદી લપસીશ નહીં ! ખુદ ત્હારા
પૈસા સાથે, તું નેક જ્ઞાની સુજ પાડે ! સુખી રહે ! બલ !
સુખી રહે !

બેરવી ત્રીતાલ.—

તુંડી છોડ એ મનરે-નાતો—અહુર બજનનો વપ્ત ગયો=તુંડી

તુંડી બદનને ખાર કરીદે-ગગમાં તું ને કાર કરી દે

રેહ બાવને હાર ધરીદે-માટે રાખના મનમે,=નાતો અહુર

તુંડી તાણમાં માન રહે ના-ધ્યાન, શાન, જ્ઞાન રહેના

દોષ્ટ પાસની આસ રહેના-માટે રાખના મનમાં,=નાતો અહુર

હસદ હોંસનો સોસ બરે મદ-ફોધ કપટનો રોષ બરે પદ

અહુર પિતાનો દોષ બરે ઝટ-માટે રાખના મનમે,=નાતો અહુર

સીન બીજી.

બલ—(કંટસ્થે ભાથે હાથ દબ ટેમલ આગલ મોઠો છે) એ જમાના !

ત્હારો દેવો રંગ ! કેવો ઢંઢ ! આજે તણ દિવસ થયા, મહારો હાથ

દેવો કર્યો ! તુંડીની બેહુદી બલમાં, બલ ફર્યો ! સોલીસીદરથી

મલેલા પત્રથી વારસામાં, મહારા નામ ઉપર મોટી દૈવત હતી, તે

છેલ્લીમાં છેલ્લી તારીખના વીધ પ્રમાણે, બીજ નવા નામપર

ચઢ છે. તપસમાં ફસ્તાવેજ સાચ્યો બીલોર જેવો છે. મહારા શેખીના

રખના નિર્મૂળ થયા ! મહારા મતલબી દોસ્તો પીગલી ગયા !

વારસાની કુંઠમાં, કરજના રોપનાઓને વાલી આપનાની ફરજની

ગરનમાં હું મુનમ જાઉં. અફસોસ ! જમાના, તારી રહેમ ક્યાં છે ? મને કસુબ હાલત કાણે દેખાડી ! જો થોભી થોભ તારો થોભ કાં ન કર્યો ! મને શર કાં બનાવ્યો ! મેં તુંડી કાંય કીધી ? કાવલા ! કાવલા !

કાવલા—(શુરસામાં આવી) કેમ શેડ ! તમને કેટલીવાર કીચેલું કે કાવલા નામે હાંક મારવો ની ! મને કાવસનાં નામથી બોલાવો

જાલ—હીક છે. તું હમણા કાં બોલતોજ ના ! જા મહારો ટપાલ લઈ આવ !

કાવલા—હાથ ! તમારો રામો ગીચેશે ઉતો, તે કહેતો આપવો, કે હજી હાથ બંધ છે, તે અગીયારે ઉધરછે.

જાલ—એ શુ બકી મરેય ! દુકાણુ શાની !

કાવલા—એ પેલા ટપાલનીજ તો !

જાલ—નખોડ ગીચે શુ બકી મરેય ! ટપાલ શનો ! શુ દારની દુકાનમાં મોકલાવ્યો !

કાવલા—હવે, હાથ રહેવા દીયોની ! દાર, મોવર અને ટપાલ, એ હાથુ હરખુ-લેવો છે જરા મુજબ, આ મુખાનો અમતો લીધો !

જાલ—તારા કામથી તો નાખ પર હમ થઈ આવ્યોય

કાવલા—તેજ કારણસર, એક અમતો જરી જરા લીધો, કે હાથી હરખમ નિમે પરી જહે, અને નીહતો સાતી પર કિતર્યો, કે બાપ, છતીપર-નારંગીઆ થઈ આવછે

જાલ—જા ! જા ! મર !

કાવલા—પણ છેટ મહારા પેલા એકા કરેલા પગાર છે, બાને હાંને બેજહે. મહારી ધની આવનાર છે.

જાલ—વળા તારોભી ધણી હોય કે !

કાવલા—તમે તો છેટ બધા કાં બપરાં થઈ રહેલા જો હુવે ! મહારી બાડી ધનને, હું પ્યારના પબરણમાં પબરીને, ધની કહેતો છું, તે તે આવનાર છે, સાર થીયું કે કામ રીહેલી.

જાલ—હમણા એક પછ બી નહી મલશે.

કાવલા—સાલુ પગાર નહી આપો, પણ જીવનગારો કાં ઉઘવોસ બાપ ! મને ની ચાલે.

જાલ—હવે જા ! મર ! મહારા કાગળે કાં પોરત મારફતે આવ્યા હોય, તે લાવને, ટપાલ લાવ, ટપાલ નહી હો.

કાવલા—એમ હાથ ખુશાકથી બોલોની, હુ ગરીબ મનીખ, કેમ હાંથી વાત હમણુ—(ઉભો રહેયો)

બાલ—(કાવલાને બોલને) કેમ તું હજી ઉભો !

કાવલો—હેટ ! હેટ, મેં કાંઈ એમ જામળેલું, કે હેટ બે, સાર, દિવસમા નોત નાહવા માગેય ! મે તો કાંઈ માયતું નહીં.

બાલ—જા ઉઠજાજા ! જા અહીંથી—

માંગનાર—(કાંઈ ધસી આવીને) કેમ શેઠ, હજી, તમે ચેંક કેમ નથી બર્યો !

કાવલો—(બાળુમા) આ કાંઈ નોત નાહવાનો સામાન આપતો જણાય છે બાપા !

બાલ—ભાઈ બેસ !

માંગનાર—અમને બેસવાનું પાકવે નહીં, અમારા પૈસા બરી દેવો ? ખીલ ચુકવતાં કેટલો કંટાળો !

બાલ—ભાઈ મ્હારી પાસે કાંઈ નથી

માંગનાર—માલ ભેતા શરમ નહીં આવી ! બંડલ બાંધતાં વારચતી, તો ગોઠવેમ થતું હતું. હીક અમે માલ મતાપર ટાંચ લાવશું—(નખે છે)

બાલ—ઓ હીજી પસતી ! ઓ લાચારી ! હેં, હું શું બોલ્યો ! મ્હારા મસીઆઈ ભાઈની ટેકડી આજે, મ્હારી સામે ! તોબાહ ! તોબાહ !

માંગનાર—ખીજો (અંદર આવી) કેમ બાવા પૈસા આપોય કે ? એમ વાચકા કરવાના કાયદા પ્રથમમા કેમ નહીં કર્યા ?

બાલ—ભાઈ યોબ !

માંગનાર ખીજો—અમારાથી યોબાય એમ નથી. આજે તમારો વાચકો હતો, હવે વખત લગાડશે તો ફાવકો નથી. કારણકે, તમારા વારસાનું પોગળ, બહાર બુમરાણ કરી રહ્યું છે, જે વખત નવ છે તેમા, પોલીસના માણસો ખી, તમને ખેતામ આપવા આવતાજ હશે

બાલ—ઓ ખુદા ! કમબખ્તી ! કમબખ્તી !

(માંગનારઓ બુમરાણ કરે છે—છત્યાહી)

ફરેતમ—(અંદર ધસી આવી) શું છે જલ ! ખીરાદર જલ ! શું છે ! ઓ આ માણસો કોણ છે ? ધાંધલ શાની મચાવે છે !

બાલ—(કંગાળ બની ફસાઈ જતા) કોણ ફરેતમ ! ફરેતમ ! ઓ દયાનત ! મ્હારી જીંદગી પર દયાનત !

ફરેતમ—જલ ! એમ નહીં કર ! શરમ, અને દયાનત શક્તી ! ઉઠ ! મ્હને બોલાશે કર !

બાલ—મ્હારું મોઢું તને કેમ બતલાવીશ ? મ્હારી આંખો ત્હારા પર કેમ ટાંકાશે ! મ્હને સાફ કર ! મ્હારા માંગનારઓથી બચાવી મ્હારી વંશજના પુરાનની રીખી તોડ ! (મઝગા રહે)

રૂસતમ--ના એમ ના બોલ ! મહારા મસીઆઇ બાઇનું દુખ તેજ મહારે

દુખ, કાળે તહારા હાલ કર્યા, તેમા વેર અને કોષ, શાનો ?

(માંગનારઓ તરફ ફરીને) બાઇઓ, તમારા, જે કાષ માંગતા

પૈસા હોય, તે, મહારા શાપુરજી સુરાતન સરાફની પહેડી પર જઇ

માંગશો, તો તરતજ મલશે. તમને ઢીલ થઇ હોય, તો માફ કરજો

માંગનાર-બીબી--વારે શેઠ, અમારી તકલીફ બચાવી છે, અમે આભારી થયા

બાલ--બાઇ રૂસતમ, એ પૈસા ક્યાંથી આપશે ?

રૂસતમ--આજે ત્રણ દિવસ થયા, હું મોટી દોલતનો વારસ થઇ સુકયો છું

હું મહારા કામ સરજતો હતો, અને એતેકાક તહારા ધર આગળથી

પસાર થતા, મેં કાષ ધોંધાટ માંગ્યો, પછી શું બન્યું, તે

મહારી ફરજમાં સમજી લે !

બાલ--મહારા જેવા તુંડ નિચારના મુખ તરફ તહારી ફરજ !

રૂસતમ--જરથોસ્તીની ફરજ, પોતાના ખેરીઓને રાખવાની ફરજ ! ધર્મની

મેતેબરી જાળવવાની ફરજ ! જરથોસ્તી છુન્કાનો આતપ જળના

રાખવાની ફરજ ! યુક્ત ધરમને બચાવવાની ફરજ ! જરથોસ્તી

ધર્મમાં, કોષનો બદલો દયાથી આપવો--તેમા મેં મહારી ધર્મ

ગરજ સાચવી. જે મહારે છે તહારે છે, તહારા હાલના દોસ્તથી તું

રૂપસદ બઇ, મહારે ત્યાં આવી રહે, મહારા ધંધામાં, તું જોકાઇ,

તહારી બધી જીદગી પુરી કર. અને મઝદાના મહજબને દિવાવ !

બાલ--ધન્ય ! બહાલા રૂસતમ ! ધન્ય, બાબુલી રૂસતમ, જોર અને વીરમાં
બળવાન થયો, આજનો પારસી જરથોસ્તી રૂસતમ, મયા દયા,
અને હકાપણથી ધર્મ ધીકાવી રહ્યો છે, ધન્ય !

રૂસતમ--મતલખી માલમાં જાન ગુમાવવો ફાકટ છે, જીવનની ફેરી સફળ
કરવી હોય, તો, મનુષ્યની પરસ પર સેવા, અને હેત માન સાચવવા !

તુંડી કંઠિ રાખશો ના !

રાખો ગુમાની કાંચ ! કાંચ ! પળભરના જીવને કાં અભિમાન=કાંચ

પાપે તણાવે કાંચ ? શા માટે કાળે હિંચુ રહે પાય !

ત્યાં હાર ધણી ખાય ! ત્યાં હાર બની જાય !

સુંદર સ્થાનનો રસ્તો છોડી-કાં તારે શનમાન=કાંચ

થયા ગઇ જહેમત-હોડે સાથે અહુરની રહેમત

ત્યાં હાલ ગયો રે-ત્યાં કાળ થયો રે

શાંતિ ભૂવન છોડના-શોધ અહુરનું માન=કાંચ

અમારા કેટલાક મિત્રો તેમજ ખરેખરેની ખાસ બલામણ્થી
ગોવાલીઆ તલાવ ઉપર થોડુંક થયું, અમોએ સારા પાયાઉપર ફક્ત
ગોલી છે, અને દરરોજનો ધરધટ્ટ વપરાસનો દરેક સામાન, જેવો કે પ્રોવી-
ઝન, દરેક જાતની પરફ્યુમરી, ટોઇલેટ, સ્ટેશનરી, તરફવાર જાતની
વેલાતો તેમજ ફ્રેન્ચ બીસ્કીટ, ચોકોલેટ, પેપરમીંટ, ફરમાસુ
સરતી ખટાઇ, બતાસા, લેવરા, તાળુ માખણ, ઘી, ખાંડ,
ચોખાનો તેમજ ઘઉંનો ચારો, કોપરેલ તેમજ મીઠું તેલ, કેરો-
સીન મેથીલેટડ સ્પીરીટ, દરેક જાતના તેજના, મસાલા,
કરીયાણા અને સુકો મેવો, હાથની બનાવટની સેવ, પાપડ, અને
ઘઉંનું ફલ, દરેક જાતની ચટણી, અચાર અને સુરખ્યા, સુખડ,
લોખાન, અગર, તગર, તાછો, અગરખતો, દીલને પ્રુથ કરે એવા
ઉમદા લખાણના સાલગ્રેહ, નવાં વરસ, પતેલી તેમજ ફીસ્તમસના
કાઠો, મનપસંદ ફ્રેન્સી ચુડસ, પેટન્ટ મેડીસીન વીગેરે અમો
વેચીએ છીએ.

અમો તદનજ તાળે અને ખાત્રીપૂર્વક માલ રાખીએ છીએ, અને
અમારા ભાવો બજાર સાથ સરખાવતાં જરૂરજ ઓછા માલમ પડશે, જે
વિશેની ખાતરી ફક્ત એકજ ત્રાયલ ચોરડર આપવાથી થઇ શકશે.
અમારાં કદરદાન આહવાના દરેક ચોરડર ઉપર હંમેશ પુરતું ધ્યાન
આપીએ છીએ અને તે સઘળા વગર દીલે જળ લાવીએ છીએ.

.. એસ. ફરામણી કું.

. પ્રોવીઝન, કરીયાણા અને ધરધટ્ટ વપરાસના દરેક જાતના
સામાનના વેપારી.

શેરીડન હાઉસ, ગોવાલીઆ તલાવ, મુંબઇ.

THE PREMIER SHARE AGENCY

BROKERS, JOBBERS

AND

Advising Counsels,

IN

ALL KINDS OF SHARES

AND

GOVERNMENT PAPERS

NEW MOOS BUILDINGS, TRAM TERMINUS,

GRANT ROAD,

BOMBAY.

ભીખો ભગત—યાને ધર્મ જય !

રસતાનો આપ-ભાઈદાશ જેવો મહત્ત્વ હ્રદાસ દેખાતો બડખડતો જણાય છે.

કહ્યાણુ—(મનથી) (આમનેમ હાથ ફેરવતો વમાસન કરતો) પૈસા ! પૈસા !
પૈસા ! એ મારે લેવા કેમ ? મોઢેની વાત થયેલી, સાચો માણસ
સમજી મેં ધીર્યાં, અને આ શી મોહકાણુ ? પારસીઓ કહિ
મેવચની સાય નહી, અને, આમ કેમ ખતી મચુરે ખાપ !

કાદર—(કાંઈ બાળુમાં આવીને બોલતો જણાયય) કહ્યાણુ ! કહ્યાણુ !

કહ્યાણુ—(મનમાં બડખડતો) મોહકાણુ ! મોહકાણુ હાથરે ખાપ !

કાદર—(આગળ આવી ખબા પર હાથ મેલી) કેમ કહ્યાણુ ! છે શું ?
તુંને સાની મોહકાણુ નીચ બાઈ ! કાંઈ સમજાવશે ? કેમ, કાંઈ
સત્તામાં સોના સવસો ક્યાં તેના હરખમાં ઘેસો થયોય કે કેમ ?

કહ્યાણુ—સાચું કહું, આજે દુન્યા સચાની નથીજ બાઈ ચાદર !

કાદર—બાઈ દુન્યા સાચી નથી અને કાચી છે, એ શું આજે જાણ્યું ? પણ
તેને સાચી ખનાવવા પછી લોકના ડાલ ડાળ રહેશે કે ?

કહ્યાણુ—ના, બાઈ ચાદર, કાંઈ જવાબ આપી શકાતો નથી.

કાદર—કહ્યાણુ ! એ આજે ત્હારું મસતક કમક મુકી આવ્યો દેખાય છે !
ચાદર શેની ? મારું નામ તો કાદર મીયાં, અહવા કાદર છે, તું
આજે ચાદર, ચાદર, સાનો બકેય ?

કહ્યાણુ—પૈસાની મોહકાણુમાં, ચિત્ત કાંઈ રહેતું નથી, હમણા જ્યાં ત્યાં
ચાદરની વાત ચાલી રહીછે, તેજ મહારા મનમાં બમે છે તેથી કાદર
નામ બોલતાં બુદ્ધ્યો.

કાદર—પણ છે શું, તે કાંઈ જણાવશે ?

કહ્યાણુ—એ બધું જણાવવાતું !

કાદર—પણ કાંઈ કહેશે ? અળી તો ધરમાં છે ને ?

કહ્યાણુ—પેલા ભીખાજી શેઠને આગખે છે !

કાદર—કાણું ભીખાજી ! પેલા ભગત શેઠ ? હા, કેમ ! તે તો સાચા માણસ છે.

કહ્યાણુ—બાઈ ચાદર ! અરે નહિ કાદર ! તે સાચા માણસ છે, એમ ના
બોલ બાઈ, હતો એમ બોલ.

કાદર—એટલે ત્યારે, તેવન શું મરી ગયા ?

કહ્યાણુ—અરે નહિ, તેવન મરી નથી ગયા, મહારા પૈસા તેમને આપેલા
હતા, તે મરી ગયા.

કાદર—એટલે કહ્યાણુ તું શું એમ કહેવા માગેછે, કે તેવન પચાવી મેઠા.

કહ્યાણુ—હા બાઈ, હા આ આ આ--હાથરે મહારા પૈસા, પૈસા !—

કાદર—પણ એમ કદિ બનેજ નહી, તેવન ભગત જેવા ભગત છે. નહ કલ્યાણ, ત્હારી કાંઈ સુલ છે. જ્યારે હું તેમની પાસે જાઉં છું ત્યારે, કેવા ભણૂતા ગણૂતા દેખાય છે, કલ્યાણ ત્હારી કાંઈ સુલજ થઈ ગઈ છે. આ સતતા બજારના ઘોડાંભાથી ત્હારો ઘાંટલો ચીપતાતો જાય છે. પારસી કાંઈને ઠગી શકે? ત્હારી વર્ષાની એમની સાથની આદતને કસી અલવલ આવી નથી, કામ નાની પણ ચાલુ જાય છે—ના, ના, ત્હારું માથું ગયું છે, સોના સાથ કીધા તેથી દેવાનાપણું લાગ્યું છે. આવો બંદગી કરનાર કદી એમ હોઈ શકે નહી.

કલ્યાણ—અરે ત્હારી બંદગી! રહેવા દે! એવા છુતારાથી હું ઠગાઈ ગયો, તેની એવી બંદગીની રીતથી ઠગાઈ ગયો છું આપ! અ પારસાની જાતજ એવી!

કાદર—ત્યારે શું આવા બકિત કરનાર, ડાળા આકાશ પર ટાંકનાર ભક્તોખી લોકના હોજમાંથી રક્ત કાઢી, બહારના ઢોંગમાં ધમધમે છે?

કલ્યાણ—જો સાંભળ! ત્હારા પ્રેમી ચાદર! અરે કાદર, કાંઈ ભક્તી કરી કેવા શાસ્ત્રમાં પડ્યા છે, તે સાંભળ.

શીષ ચઢાવી આંખો વીંચી મધ એમાં શિ ભકિત ત્હારી.

લાલન પાળનમાં લપટાઈ-પેટ પસારી ખાઈ.

એકલપેટ મોજ મહાભે—છોને રડે છે ખાઈ—એમાં શી.

“ધોજે કાળા” “કાજે ધોળા” જીંદગી સારી ધોઈ.

વાર વેળાએ જાત્રે યાત્રે કાશી જઈને રોઈ—એમાં શી.

ધુરાની ભરમે દિલના ફૂંજો પામરનો વિચાર.

ધંદી વાગી “જમડાજી” ની રામનામ લીધાં બે ચાર—એમાં શી.

માલ ધન જમાવી દઈ એટો તું મલકાઈ.

ઠાઠીમાં કોઈ ધરસે સમજી ના જતો હરખાઈ—એમાં શી.

કાર્તિ કાધી તીર્થની તે જાપીને માળા.

કિર્તન કામ ન લાગ્યાં—ચતુરાઈ કીધા ચાળા—એમાં શી.

દાન તણી ન વાન લાવે—હીમતની નહિ આજી

રંક તણી તું દાશ થઈ—બરદાશમાં લક્ષ આજી.

એમા દુક ભકિત ત્હારી—શીષ ચઢાવી—એમાં શી.

કાદર—અરેજ ખાઈ કલ્યાણ ત્હારે બોલવું રાત હશે, પણ કુંતો બીખાજી ભક્તને, જાતે એવી ચાલ ચલાવતા જોઈખાતરી કરીશ નહી ત્યાં સુધી બોલીશ નહી, એમ તો શક માટે હું પણ કાંઈ જાણું છું, પણ તેમ બીખાજી માટે કેમ કંઈ માનું? જો સાંભળ.

શકલ જે સાફ હય—સીરતકી ખખર કિસકો હય
 દેખ ખુબી બહારકી—બિતરકી આસ કિસકો હય=શકલ.
 દેખસો બહોં આંસમાં—ખુબ રંગ ફયલા રહા
 આતી હય મહન કઇ—વખત, ખખર કિસકો હય=શકલ.
 નિકસે વાહ લફઝોં—મુખારસે કયાં શીરી
 નિગાહે નાજ હય—મગર દમકી ખખર કિસકો હય=શકલ.
 અલીમ દરત ઉઠા રહાં—અપની જીદ ઔર તૌરસે
 આજ શાહી માન—મગર કલકી ખખર કિસકો હય=શકલ.
 આફ્રીન નિમાંઝપે—જે ખુદકી કુછ ગાતા નહી
 હસમ કહે વો સાહ હય—જહાં) અહુરા યાદ જીસકો હય
) અસ્લાહ યાદ જીસકો હય=શકલ.

કહયાણુ—ઠીક બાપ ત્હારા શકની વાત સાંભલી, પણ શક, સાચો પડે તો
 પછે કેમ ?

કાદર—ચાલ, આપણે સાથે શેઠજીને ઘર જઈશું, તું મ્હારો જન્મનો દેવતા
 છે, જે કે, તું બાજી તરકારી બાપ જીવે છે, અને હું મેરા સેરવા-
 થી સંભાળ રાખું છું. પણ ત્હારા કામમાં હું સાચી મદદ આપીશ.

કહયાણુ—એ વાતમાં એવાં એમાં બોલ, પ્રભુ ખાતર બોલના ! મ્હારા પેટમાં
 અમરા યાયછે અમરા ! બાપ કાદર, ત્હારી બહુજ મહેરબાની, એક તો
 મ્હારા પૈસા મેળવવા મહનેજ ખુશાલી પડશે, અને તેમ નહી બન્યું તો,
 મ્હારી વાત ખોટી છે, કે ખરી એમ જાણવાતું પણ તને સાધણુ થશે.

કાદર—હા બાપ ચાલ ! ત્હાં સાફ થશે, તેમાંજ મ્હારું પણ સારું, વળી
 તુંને પૈસા મળશે, અને તું જીદો પડશે, તે જોઈ હું મનહ લઈશ,
 કારણુ બાપ કહયાણુ ગુસ્સો ના કરતો,

કહયાણુ—અરે પોતીઆના દીકરાને ગુસ્સો કેવો ! બોલ બાપ પેટ ભરી બોલ !

કાદર—તમે બોલો, એકવાત સરાહમત કરી લખાવતાં વાર લાગતી નથી
 કેટલી વાત વાતમાં દમ નહીં, ને તુંગરી કોતરી હોર કાદવા જેવું
 તમે લોક કરી નાખો છો.

કહયાણુ—હા બાપ એમ છે તો ખરું, એ તો જેનું બળે, તેનું બળે !

કાદર—હવે ચાલ જઈએ, આપણે આવતી કાલે, બીજાજી બક્તને ઘેર સહ-
 વારમાં જઈએ, એ વેળા શેઠ બંદગીમાંજ લાખું ખરું હોય છે.

કહયાણુ—ઠીક બાપ, જેમ તું કહે એમ કરીશ. (બંને જાય છે.)

સીન બોલો—ઝોરના કથાવ.

બીખાણ શેઠ, માથે રમાલ બાંધી બહુતા જણાય છે બંદગીમાં મગાગુલ
ખીજ બાળુમાં કાદર, અને કલ્યાણ આવી, શેઠ ન જાણતા હોય,
તેમ બાળુમાં ઉભા રહે છે

કાદર—(કલ્યાણને, ઇસારતથી, જે બાહ કવો બસો માણસ છે)

કલ્યાણ—(ઇસારતથી કાદરને ઠીક ઠીકના હાથનો સંધીબારો દાવે છે)

બીખાણ—(બધી ઉઠી નગર પડતાં)—ઝોહો કાદરબાઈ, આગે કાંઈ સહ-
વારમાં મારે ત્યાં—ઝોહો કલ્યાણ તમે કેમ ! કાંઈ વાંદરાં જેવું
મોટું કરી કાં આવ્યો છો કાંઈ શેર બગરનો આટો બાક્યો છે કે કેમ ?

કલ્યાણ—જી ના, તેવું કશું નથી, હું મ્હારો હીસાબ લાવ્યો છું—

બીખાણ—અરે ત્હારું બહું ચાયરે કલ્યાણ, હું આટલા દિવસ થયા કાં મુવો
હતો ! મેં કટલા દિવસ થયા પૈસા અનામત કાઢી રાખ્યા ને ત્હારો
તો પતો નહીં મમે ! લાવ લાવ, ત્હારા વ્યાંકમ કાઢ ! ચાલ સહી કરી
નાખ. બહા આદમીને પૈસા ઉગરાવવાની કાલજી નહીં મમે—હબા
રહો, હું સહીતો ખડીઆ મંગાવું.

કલ્યાણ—ના શેઠ ! ના શેઠ ! મ્હારી પાસે રટામ્હોઆશીક પેન છે, હું રોમ્બર
મારી સહી કરું છું.

બીખાણ—ચાલ ચાલ વેંક વેદસો, જેસો કાદર શેઠ, તમારું કામ હોય તો
ફરમાવજોજી (કલ્યાણ સહી કરેચ)

કાદર—એ તો મ્હારા બાઈ સાથ, તમે શેઠ આગળ અમરધો મુલાકાને આવ્યો.

કલ્યાણ—લેતો શેઠ આ સહી કરેલું બીલ (શેઠ બીલ લઈ, ઝોરના તરફ
ચાલવા માંડ્યું.)

કાદર—કેમ કલ્યાણ ત્હારી ખાતરી થઈ !

કલ્યાણ—હા બાઈ શેઠની વળણ, અને ચલણમાં કાંઈ ચાર વાત થઈ ગઈ

કાદર—અરે મુખી, એતો પારસીઓ એવાજ મોહલા. એતો કેટલીવાર રમુજ
કરેછે, પણ મોટું નહીં કરે. ઇરાન વંશનાં બચ્ચા છ. એ પાર-
સીઓના આપણથી તો આપણે પણ આગળ વધ્યા. હિંદના કાંઈએ
હિંદની દાદ કાંઈ કમી લાધી ? શીરોજી મહેતા, કાંઈ નાના જોવા
નેતા ન હતા. હિંદના સૌંદરાજ આપણી સામે નથી, પણ તેના વિના
આજે હિંદમાં, કેવા તકપડી કુદરત થઈ રહી છે ? છતાં આપણે,
તેમને માટે કશું પણ કર્યું છે ?

કલ્યાણ—અરે બાઈ કાદર હું જીંદગીમાં આજે નવું શીખ્યો, એકાએક
કાઠને માટે, શક, અને વસવસો રોખવો નહીં. પણ શેઠનાં ક્યાં છે ?

કાદર—અરે આવશે ! જરા ખીરો પર ! આવશે ! પૈસા ગણે કે નહીં !

કલ્યાણુ—અરે બાપ તેમ પણ હોય—(જરા રાહ જોઇ ધીરજ ખોલી દીધી)

બાપ કાદર, વાર તો બધી થવા માંડી ! શેઠ ક્યાં છે ?

કાદર—(સામે જોઇ)—જો, બાપ કલ્યાણુ ! શેઠ આવતા જણાય છે

ભીખાણુ—(બહાર આવી ખન્ને જોઇ) કેમ શેઠયાઓ હજી ઉભા છો ?

કાદર—શેઠ પૈસા લેવા ખોટી છેચે

ભીખાણુ—કેમ કાદરબાપ, તેમજી શેરડીવાલાનાબાપ ગંદરીવાલા થવા લાગ્યા કે ?

કાદર—એટલે ! શેઠ કું કાંઈ સમજતો નથી

ભીખાણુ—પણ તમારું કાંઈ હયા ચાલવાનું નથી બાપ ધુતારાણ ! મ્હને ખબર ખર છે, તમારા જેવા ધુતારાઓનું હમાં ચાલવાનું નથી.

કાદર—તમને શું ખુલ્યા ! કેમ સુટયાં !

ભીખાણુ—તો પૈસા લઇ કામજમા સહી કરી આપ્યા, અને હજી શેખીમાં આવ્યા છો, કે, પૈસા નથી મળ્યા ! ઠીક

કલ્યાણુ—ઓ બાપા ! મ્હારા પૈસા ! હાય પૈસા !

ભીખાણુ—એ વાન્યા, ત્હારો રકનપાટનો મ્હારે ઘેર નહીં મલાવતો, ચાલ મ્હોટી નિકલી આવ્યો જન, નહીતો, ઠીક પાંસરો કરાવીશ

કાદર—શેઠ, આ તમારી લાયકા કે !

ભીખાણુ—અરે ત્યારે જાયકીવાલા ! જા ! મુંગા મુંગા આવ્યા જન

કાદર—તમારા ખાતલીવાલા શેઠની, ઓલાદને આ માન આપો છો કે !

ભીખાણુ—હેંક લાંબી વાત કરવી નહીં !

કાદર—હમે લાંબી વાત કરવા માંગતા નથી, તમે સોગંદ પર કહો, કે પૈસા અમુને આપ્યા.

ભીખાણુ—સોગંદની વાત ક્યાં છે ! ખીલ પર સહી છે કે નહીં તેજ માન જોઇ લે ? (શેઠ ગયા)

કલ્યાણુ—કેમ કાદર શું થાયું ? એ તો ગયા, પાછલે રસ્તેથી પોખાર થશે, .. જોઇ નગરી.

કાદર—હા બાપ જોઇ—હું પણ સાથે મુખ્ય ખન્ને

કલ્યાણુ—સાંભળ બાપ—દુખમાં પણ સંગીત એક સધીઆરો છે

નગરી નવાઇ જોવી હો—તો આંખ ત્હારી ખોળ !

હેંક નાનું પાડી જો ! તો માંહે પોળ પોળ !

સત સદાખનાં સંઘા શોધે—સા તો ખોલે ખોલ.

ઠોકર ખાઇ દેખે ત્યારે વાત ગોલ ગોલ.—નગરી.

મરણ તકના સારી રહીશું—આપે એવા કોલ.

તક મળી કે ફેંકી જશે—એવા સઘના ડોળ—નગરી.

આપવાની તો દયાનત નહિ-પણ શક જેવું તોળ.

છકકડ ખાધ મેસીને તું હાથ તારા ચોલ-નગરી.

નગરતાનો મર્મ લાગે જાણે મીઠા ગોળ.

હળવે રહીને સાંભળી શે ! રે બેઠજતના દોલ-નગરી.

ખાચે લઇને દીપ્ત તાણે-કંઈશે મારા લોલ.

દુખજો ! હો ! કે કુમડો હો ! પણ પૈસે તાહારું મોલ-નગરી.

કાઠર-અચ્ચીત ખાધ, ત્હારો અનુભવ બહુજ બોહોશો છે, પણ હરી ઉપર
બરશો રાખ ! ત્હારા કરમમાં જવાના હશે, તે ગયાં. (એમ કહી
અન્ને ચાલ્યા)

હીખાણ--(બરાતો બરાતો, ચીમાતો ચીમાતો આવતો જણાયે છે) હા, ગયા !
ખીચારોઓ ઉલ્લુ અન્યા, મયા ! મ્હને તો હાથમાં આપતા મણી
ગયા ! હા બંદગી ! બંદગી ! ત્હારી કરમત ન્યારી છે, બનાવવાની
ખારી છે

જરખાણ--(બહાર નિકળી) હુળ પડી એવી બંદગી પર ! એવી બંદગી
આખેર બેનરી લાચારી આપનારી જાલી છે.

હીખાણ--(કકડવેલા ડોળે) કોણ જર ! હા હા હા હા ! દિકરી એ તો એ-
દુન્યા ચાલે, એમ જાડ કુંડ કરીયે નહીતો ખટસો કેમ ચાલે !

જરખાણ--બસ બન કરો, તમારી બકમક ! હું બધું સમજી વળી છું

હીખાણ--નાપાક દુકતી, તુંને જર કહેવાને બદલે, હું તુંને ખર કહું તો
પણ બસ નથી.

જરખાણ--ભલે તમે, આપ થઇ, મ્હને ખર ગણો, પણ સચ્ચાઇ મ્હારે સર
છે, તેથી મ્હને ખીક નથી, કારણ મ્હારો મદદગાર પાક પરવર છે

હીખાણ--પણ કેહવા શું માંગે છે ?

જરખાણ--પેલા ગરીબ કલ્યાણના પૈસા આપી દેવો ?

હીખાણ--નાદાન છોકરી, પૈસા વગર, આવા લાડ કેમ કરેતે !

જરખાણ--શાના લાડ ! આવા ખોટી રીતે મેલવેલા પૈસાના લાડ કરતા,
મ્હારા લાડ ધસડીને, સાદો રોટલો ખાતા શીખવતે, શા હું જાને
રળી ખાઇશ, તો મ્હને દાદાર હજાર ગણી સુખી રાખશે

હીખાણ--અને આવી શીશીયારી ! એવી હુશીયારી વગર કેમ પાર પડે ?

જરખાણ--હુળ પડે એવી હુશીયારી ! તમે કેવી રીતે પૈસા મેલવવા માંગોછો,
તે હું જોઇ વળી, બસ મ્હારું ચાલવું છે કે, એ ખાઇઓના પૈસા
પાછા આવી ધ્યો !

હીખાણ--તે કદી નહી બને !

—એક સાચો જરથોસ્તી, એમા દોઢખની એમ ગણે

માણ—ગાંડી છેકરી ! દોઢખ ને બહેસ્ત, એ ત્હારો ધખારો છે

જરખાનું—બહે, તે ધખારો છે, સારો છે, કે કારો છે, પણ શાન્તિનો ત્યાં ચારો છે.

હી માણ—આ બધી ચાની ક્યાંથી આવી ?

જરખાનું—મ્હારા માઝદીયસ્તી મ્હજબમાંથી !

હીમાણ—ત્યારે હાથ સુધીમાં શું ધારતી હતી ?

જરખાનું—તમારા દોંગથી અંગણી હતી, પીતાનો પ્યાર અને લાડ સચ્ચી કમાઈના પૈસાથી માનતી હતી.

હીમાણ—અસ કર ! નાદાન છેકરી ! ત્હારું કંઠેણું કું કરોશ નહી

જરખાનું—મ્હારું કંઠેણું કરવા કું હરમાવતી નથી, કુંતો, તમારા જરથોસ્તી એનું બેન દેન તમારી પાસે ભરપે કસાવવા માંયું છું.

હીમાણ—બોલી ! બોલી ! જરથોસ્તીએનું એન, પૈસા વગર કેમ એન લાવશે ?

જરખાનું—હથોળી હાથ, હપથોળી ચાથ ! તેજ એન, અને સુખ લાવશે

હીમાણ—એન તો શું પણ કંગાળતપણાની કાળી એન ધરમાં આવશે

જરખાનું—સચ્ચી મનસનીમાં, ઝંઝાલીયતની કાલી એન, તે છુપા લેવાસમાં બેરામનું બગ સમજશ—સુરોષની સેવા અહુરની આશા સમજશ, જીમરનાં સાચ્યા બુદ્ધ અતપની પરસતીશ શમજશ, હંદગીનું નમજશ સમજશ, પણ આવી નજીશ કમાઈ પર સદા રીટકારની કાટર ચલાવીશ.

હીમાણ—ત્યારે ગરીબાઇ પસંદ છે ?

જરખાનું—ગરીબાઇ પસંદ તો શું, પણ આશીરવાદ સમજશ, કારણ કે ગરીબાઇમાં મ્હારી પાસે, બાપ બાઇ સગા સનેહી દોષત વન, નહી બી હોય, તો સાચી ગરીબાઇમાં પાક દાહર અહુરાજ મ્હારા જીમરમાં ઉમંગની આશા આપનો રહેશે.

હીમાણ—એ બધું શા આધાર પર રાખ્યું છે ?

જરખાનું—યેકીન ! યેકીન પર !

હીમાણ—ક્યાનું યકીન ? કોણ પર યકીન ?

જરખાનું—મ્હારા રપીતામાં જરાયુત્રા પર યકીન ! તેના પટો પર યકીન, તેના સીધાંત પર યકીન !

હીમાણ—ધન્ય છે ! દિકરી ! વ્હાલી જર ધન્ય છે ? ત્હારી નેક મનસની તપાસવા, મ્હારી ત્હારી આંખે દેખાતી ઠગાઇ, તું મ્હને માફ કરશે ?

જરખાનું—શું ત્યારે, આ ઠગાઇ નહી તો મશકરી હતી ? બેલો બાવાજી બેલો !

હીમાણ—મ્હારા વ્હાલાં બચ્યાં, વ્હાલી દિકરી જર ! મ્હારી તપાસમાં તું સાચી નીવડી છે. હા, ત્હારી આંખે, આ બુમરાણ થયું છે, પણ મ્હારી પરીક્ષામાં તું પસાર થઇ નિકલી છે, કાદરમાઇ, અને, ક્યાંજી મ્હારા રોહી થાય છે, પણ કયાણુને આ વેળા મેં પાક

શીખાક્યો છે તે ઉતાવળે, પૈસા લીધા વગર જ્યાં ત્યાં .
તેને પાકે શીખાક્યો છે તું બરાબ, અધુ જોતી હતી, તે
જાણતો હતો, અને ત્હારા કામો, તુંને ખોટાં લાગ્યાં, એમ
નથી. તું એ, તે બાઇએને, પછવાડેના હોલમાં રોકી રાખ્યા હ
તેપણુ હું જાણું છું, અને, તેઓને હયાં મોલાવી, તું દિકરી
સાચી હિંમત હું વખાણીશ.

જરખાઇ—આવાણ ! વહાલા આવાણ ! મરે, તમારી કેમણી એવી આજ
ખરેખર માની હું કેવું કેવું બકી ગઇ ! માફ કરશો !

લીખાઇ—એમા માફ નહી, પણ ત્હારા જરથોસ્ત તરફની લાગણીતું
માપ મળ્યું, તે જોઇ હું ખુશી થયો. પાકે અહુરા, સર્વે જરથોસ્તી
આપને ઘર ત્હારા જેવી ધર્મઆસ્થા પર સાચવત રાખતી
દિકરી આપો ! જા, જમને તેઓને તેડી લાવ (જર જાય છે.) હા ! હા !
ખોદા ત્હારા ચેરાગને સુખી રાખો.

અંત સમયના કામમાં—કરજો કામ અનેક
આ બવે જો પાર રહે—અંત આવશે નેક
સાંથી રાખો લાખ પણુ—અને બનશે ખાક
સાચી સંસ્થા સાચવો—આખર બનશે પાક

લીખાઇ—(નગર પડતા) આવો ! બાઇ કહ્યાણુ આવો ! આવો શેઠ કાદર-
બાઇ આવો. માફ કરજો બાઇઓ, તમને તકલીફ થઇ. જરા હું
તમારી સાથે મકાકેરીમાં રન્ધો તે દરગુજર કરશો !

કહ્યાણુ—વાહ લીખાઇ શેઠ તમારી વાત માંભલી હું તો બહુજ ચકીત.
હું. મ્હાગ આદરબાઇ, અરે નહિ, કાદરબાઇએ તમને સરદીફીકટ
આપી તેજ ખરી નિવડી. માહરા પૈસા મહને બહેનજીએ આપ્યા
છે, તમારી કૃપા થઇ.

કાદર—કેમ કહ્યાણુ કાકા ? જોયા ! શેરના બન્ધ્યા તે શેરજ હોઇ શકે !
કેખશરના ઇરાની વંશની ખાણુ, કદિ જગતમાં ખોદું કરશેજ નહી,
ધન્ય છે લીખાઇ શેઠ ! ગન્ય છે, તમારી ચેરાગ દિકરીને !

કહ્યાણુ—જય ! જય !

લીખાઇ—આખર જય, તે ધર્મ જય ! પ્રભુ જય, દરી જય, રાજપિતાની
જય ! અહુરાની જય.

મન સાચી સેવા નિત કરજો—ન જુઠું ચલન પર તું મરજો.
હસમત રહેશે દુરમત રહેશે
જગ સ્થળ સ્થળપર ખુશમન હુશમન તું બરશે. =મન.
પરવરનો તું ખારો કરજો. વિરદાતામાં ન્યારો કરજો.
આરો ધરજો હરખાઇ ન્યાં. ખાસ અગત જો હો બાઇ.
આરો ધરજો બારો બરજો અન્નદાતાને ખારો કરજો—તું બાઇ =મન.

GOD SAVE THE KING—ખુદા રાજને સલામત રાખો !

